

ELŐFIZETÉSI ARAR:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Elyben hához hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a héttől az ünnep utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.
 A szerkesztőség kéziratok visszaküldésére vagy megőrzésére nem vállal kötelességet.
 Előzetesek és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.
 Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, szeptember 21.

Az ujkori Archimedes.

... Szükség, hogy a parlamentaris kormányforma után való becsületes törekvés és az egymás joga iránt való tisztelet meg legyen a királyban és az országgyűlés többségében egyaránt és egyik se akarja a maga akarata alá nyügözni a másikat.

Ez az a nyilatkozat, amelyet gróf Tisza István Biharvármegye közgyűlésén világgá bocsátott.

Igenis! gróf Tisza István a parlamentarizmus keretén kívül keresett egy pontot, ahonnan az egész koalíciót és a trónt a levegőbe emelhesse.

Ugy tett, mint a nagy tudós Archimedes, aki egy pontot keresett a földön kívül, hogy a világot sarkaiból hivesse.

És a szerencsétlen nem talált! Ámde gr. Tisza István ilyen pontot talált Biharvármegye közgyűlésében, ahonnan eszméinek tüzzáporát szórta a trón és a koalíció felé.

Természetes, hogy Biharvármegye nagy urai, a kicsik és nagyok egyformán! hozsánát zengtek a megváltónak, aki elég merész volt a királynak épen úgy megmondani, mint ahogy megmondta a koalíciónak, hogy végre-valahára értsék meg egymást.

Gróf Tisza István tulajdonképpen újat nem mondott és nem mondott semmi olyat, ami új irányba terelné a kibontakozást, de igen érdekes ez a nyilatkozat éppen Tisza István gróftól.

Ő nem tett egyebet, csak a parla-

mentarizmus tankönyvének első szakaszát olvasta fel. Hiszen azt, amit ő mondott, mindenki tudja, aki a parlamentarizmust ismeri.

Az alkotmány a nép joga, az alkotmány kifejezője a király, az országgyűlés többsége és a király együtt vezetik az alkotmányos élet tevékenységét.

Gróf Tisza István nyilatkozata aktuálissá válik az által, hogy a bécsi lapok lépten-nyomon azt jelentik, hogy a király nem enged. Természetes, hogy a magyar lapok kénytelenek azt mondani rá, hogy a koalíció nem engedhet.

Gróf Tisza István tulajdonképpen nem a koalíciónak beszél és pedig nem a parlamentben, hanem Biharvármegye közgyűlésében, hanem egyenesen a királynak mondja, miszerint: *ne akarja a maga akarata alá nyügözni a másikat.*

Gróf Tisza István tehát Biharvármegye közgyűlésében egyenesen és határozottan megjelöli azt, aki engedni nem akar, aki a másik fél akaratait saját akarata alá nyügözni akarja.

Hogy ezt amott Bécsben, ahova ez az államférfi rendesen mély alázatossággal és tulságos engedékenységgel közeledett s ahová nyilatkozatait adressálni szokta, — meg fogják-e érteni? az már azután más kérdés.

Mi úgy vagyunk vele, hogy nem akarunk hinni saját szemeinknek, amikor ezt a megnyilatkozást olvassuk.

Hiszen mi más ez, mint fenyegetőzés! Fenyegetőzés annak a férfinak ajkairól, akiről urbi et arbi hirdették, hogy a kiegyezés elé gátakat épít annak a pártnak

az élén, melyet a jó öreg Hegyesi Márton a megyei gyűlés előtt elparentált.

És hogy mégis ujkori Archimedesnek mondjuk, oka az, mert mi úgy látjuk, hogy gróf Tisza István megtalálta azt a sarkpontot, ahonnan kiemeli ezt a zavaros, áldástalan világot a sarkaiból.

Természetesen, hogy az volna a legokosabb dolog, amit ő mond: *»az egymás joga iránti tisztelet«* és hogy ez meg legyen a királyban és az országgyűlés többségében.

De viszont az is természetes, hogy a kegyelmes ur ennek a bombájának olyan magyarázatot ad felfelé, melyet az ország közvéleménye nem szívesen fogadna el.

Legtermészetesebb pedig az, hogy az ujkori Archimedes észrevette azt, hogy a kiegyezés válsága rajta kívül, az ő mellőzésével fog megoldást nyerni; törekedett tehát magának egy olyan pontot keresni, melynek tetejére állva, a hajnalt hangos kakasszóval üdvözli, mintha része volna a nap feljöttében.

Pedig a kakasnak, bárha üdvözli a virradatot, annak előidézésében semmi része sem volt.

Sinopeus.

A szombathelyi mandátum.

Szombathely városa az általános választások alkalmával tudvalevőleg dr Blaskovich Sándor disszidens pártinak adott mandátumot Éhen Gyulával, a volt képviselővel szemben. Az elbukot kormánypártiak a választást petícióval támadták meg. Elsősorban arra alapították támadásukat, hogy Blaskovichnak választójoga sincs, egyébként pedig a mandátumot etetésel-itatással és vesztegetéssel szerezte. Az első

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A tolvaj.

Irta: Maurice Level.

A rendőrbiztos előtt remegve áll meg egy elegánsan öltözött hölgy, arcát a zsebkezdőjébe temeti és sir.

— Nem, nem... a nevemet lehetetlen megmondanom. Ne is vallasson, bíró ur; inkább megöletem magam, semmint eláruljam a kiléte-met. Fizetek, bármit követelnek... Csak engedjenek távoynom.

— Sajnálom, madame, a törvény nem tehet kivételt; önt tetten érték, amint lopott, tehát felelni kell a bűnéért. Még csak tagadnia sem lehet.

— Jól van, felelni fogok. Mindent elmondok... de a személyemre nézve hallgatók.

— Egyelőre ebbe is beleegyezem. Tehát?

— Hallgasson meg, bíró ur... én a leg-szerencsétlenebb teremtes vagyok és ön okvet-lenül meg fog szánni, ha pillantást engedek önnek a lelkembe.

És a hölgy rövid, szakgatott mondatokkal előadta a következőket:

— Uri családból származom, de a család-om megtagadott, mert... férjül fogadtam

egy embert, akinek folt van a multján. Szerettem azt az embert és ma is szerettem: ez minden szerencsétlenségemnek az oka. Ah, sokszor megbántam már, hogy a szülei tanács ellenére a szívemre hallgattam; a férjem a házasságban sem komolyodott meg: kártyás és könnyelmű. De szeret, ez magyarázza és menti az én szenvedélyemet is. A jövendelmünk nagyobbik részét én szerzem be: biztosító társaság ügynöknője vagyok. Tömérdek megalázással járó kereset ez, de kenyeret ad mégis, ha a kényszer hajt. A férjem, nagy utánjárásomra és barátaim segítségével, egy üzletházban kapott alkalmazást.

Már most hallgassa meg, mi történt tegnap.

A férjem késő este tért haza. Első tekintetre észrevettem, hogy valami bánata van. Vallattam, de nem akarta okát adni a sápadtságának. Egyszer aztán erőt vett rajta az elkeseredés és kipattanta a titkát.

— Vesztettem, — mondta. — Sokat... ami nem volt az enyém.

Az összeget is megmondta: másfél ezer frank. Ezt az összeget két nap alatt kell a hivatalban átadni; csak két napig tartogathatja magánál.

Másfél ezer frank! Elkábultam az összeg hallatára, de még inkább megrémmitett a férjem bánata; éreztem, hogy a kétségbeesés

oktalanságra birná. Vigasztaltam és így szóltam hozzá:

— Ne emészd magad, ez egyszer még meg tudlak menteni, de csak ha megígéred, hogy többé sohasem veszel kártyát a kezvedbe... Nos hát, nekem titkon megtakarított pénzem van; holnap megadom a másfél ezer frankot.

Leirhatatlan volt az öröme és a bámulata. Letételt elem és úgy csókolta a ruhám fodrát. Én pedig nem mertem bevallani, hogy hazudtam.

Egész éjszakán át nem hunytam le a szemem. Ezernyi terv merült fel a gondolatamban de csak pillanatra, hogy aztán magam ejtsem el azokat. Tömérdek ismerősöm van, némelyik jó szívvel szánakozik fölöttem; reméltem tehát, hogy valamelyik megsegít, ha könnyörögvé hozzájuk fordulok.

Már kora reggel talpon voltam és nekiindultam Párizs rengetegének. az első, akit fölkerestem a kérésemmel, egyszerűen kinevetett; a többi vállat vont, sőt egy ur két frankkal kínálta meg, mint a jól öltözött koldusokat szokás.

A fáradtság már szinte összeroskaszott s a fájdalom és elkeseredés a legborzasztóbb gondolatokat sugallta nékem. Tizenegy óra volt már délelőtt s a férjem — tudtam — aggódó türelmetlenséggel vár otthon. Sietnem kellett a másfél ezer frankot megtalálni.

Valahogyan a Crédit Lyonnaise palotája

vád hamarosan megdőlt, mert a megtámadott képviselő védője, dr. Bródy Ernő bebizonyította, hogy Blaskovich igenis benne van a választók listájában. A többi vád dolgában a Kuria rendeletéből vizsgálatot tartottak, amely immár befejeztetvén, ma került az ítélet kihirdetésre. A Kuria, minthogy a választás körül semmitörvényellenes cselekedet nem történt, a kérvényezőket elutasította és Blaskovichot törvényesen megválasztott képviselőnek jelentette ki.

A vezérbizottság

hétfőn, e hónap 25 én Kossuth Ferencz elnöke alatt értekezletet tart, melyen a bécsi audienciáról visszatérő ellenzéki vezérek számolnak be a kihallgatásokról. A vezérbizottság határozatával a függetlenségi párt hétfőn délután 5 órakor tartandó értekezletén foglalkozik.

A Zeysig-affaire.

A Zeysig-ügy összes iratait ma felterjesztették a királyi táblához, melynek vádtaácsa legközelebb foglalkozik Zigány Arpad szabadbozsátására irányuló kérésével. A bíróságon nagy meglepetést keltett. Az *Ujság* című lap mai közlése, melyben Baneth Sándor egy levelet közli le. Ez a Zigányhoz intézett levél szombaton Bánffy már ismert levelével együtt került a rendőrségtől a bírósághoz, ahol nyomban lepecsételve, bírói letébe helyezték. El nem képzelhető, hogy került-e levél az *Ujságba*? A levél teljesen lényegtelen, ha a B. betű benne Bánffy nevét takarja is, akkor sem mutat egyéb, minthogy az újpárt vezérét megakarták zsarolni, azonban már csak azért is tisztázni kell a kérdést, hogy miképpen került a nyilvánosságra, hogy egész világos legyen ez a hajsza.

A Zeysig-ügy kapcsán naponta ad ki a rendőrség nyilatkozatokat, melyekkel odiosus eljárását mentegeti. Ma két ilyen írásmű került ki a sajtóirodából. Az elsőben az *Ujság* című lapban megjelent közlésekről jelenti ki, hogy koholtak. Sem azt a nyilatkozatot nem tette, hogy ha Bánffyt nem tenné az immunitása, akkor esetleg letartóztatná, sem a híressé váit

elé tévedtem. A palota láttára megállottam a kapu előtt. Ime, gondoltam magamban, e falak mögött milliók vannak főlhalmozva. Milliók! — És nem tudtam elismerni a kaputól; valami képtelen eszme azt hitette el velem, hogy a pénz ez országutján talán megtalálom az én segítségemet.

Egyszerre megpillantottam egy fehér haju, elegáns urat, aki a palotából kilépett. Duzzadt tárca volt a kezébe, amelybe épen jókora csomag bankjegyet tett. Nem tudom, micsoda esztelen erőszak kényszerített: követni kezdem azt az urat.

Gyalog ment le az utca mentén; aztán megállt az omnibusz állomásnál. Én is megállottam. Amikor beszállt, én is követtem. Véletlenül egymás mellé ültünk.

A fülemben egyre zúgott a hang.

— Mellette ezek vannak egy zsebemben! Nem, nem tudom, mi volt az; lehetetlen, hogy más, mint pillanatnyi örület...

Egyszerre, minden rejtegetés nélkül, egész nyíltan a szomszédom zsebébe nyultam.

Esküszöm, meg sem érintettem a tárczát... hiszen az egész csak az örület hatása alatt történt... Az az ur kiáltozni kezdett, én pedig néztem, néztem, nem is értve semmit az egészből. Most pedig ítéljen el.

levélinek nem tulajdonított kompromittáló jelentőséget. A két nyilatkozat így szól:

1. A főkapitány már ismételtén kijelentette, hogy a Bánffy-féle levéllel kapcsolatban a bármely hirlap által neki tulajdonított nyilatkozatokat magáénak el nem ismeri, azokért semmiféle felelősséget nem vállal. Csakis azokért a nyilatkozatokért felelhet, melyeket a sajtóiroda utján adott ki. Hazugság az, hogy bárkinél tollba mondott volna valami nyilatkozatot. Sok újságíró jött hozzá különböző irányú lapoktól, de mindegyiknek kitérő válaszokat adott, sőt egyeseknek még az illető törvényszakszert is, mely a hivatali titokra vonatkozik, megmutatta. Egyes lapok a már megczáfolott állításokat ma czélzatosan felnyitják és ezért kénytelen a főkapitány ezt az újabb czáfolatot kiadni. Együttal a főkapitány a «Budapest» mai számában erre nézve foglalt rágalom miatt bünygyi följelentést tett.

2. A mai lapok szerint Zigány Árpádné azt panasolja, hogy valami detektiv járt nála, aki azonban nevét megmondani nem akarta és fenyegetéssel tiltotta el az igazság földerítésétől. A rendőrség határozottan kielienti, hogy rendőrségi detektiv az illető nem lehetett. A rendőrség keresi az igazságot, nem hogy elnyomni akarná. A rendőrség a Zeysig röpiratot nem iratta, a kormánynak pedig egyetlenegy tagja sem hozta még csak szóba sem a rendőrség bármely tagja előtt a röpirat dolgát. Különbeféle ügyekben az áldetektivek megjelenése nem első eset; így volt az annak idején a Dienes-féle ügyben is.

A politikai válság.

Nagy, váratlan és kellemes fordulatot hozott a válság ügyében a királynak az az alkotmányos elhatározása, hogy egyenesen kabinetirodája utján meghívót küldött szombatra a szövetszektett pártok vezéreinek Kossuth Ferencznek, *Andrássy Gyula* grófnak, *Zichy Aladár* grófnak és *Bánffy Dezső* bárónak, kiket együttes kihallgatáson fogad, velük tanácsot tart.

E királyi meghívó kapcsán remény ébred a lelkekben, hogy a hosszas válság után végre az óhajtott kibontakozás útjára léphet a nemzet egyetértésben koronás királyával.

Ebből a tényből, hogy a király tette meg az első lépést, fakad az éltető remény. De feltesszük a szövetszektett pártokról és első sorban azok vezéreiről is, hogy hiábavaló makacsságon nem fog mulni rajtuk az ország békeje s nem fogják kitenni az országot további reménytelen küzdelemnek.

A koalíció vezérlőbizottsága most tart ülést ez ügyben. Hiszszük, nem köti meg vezéreinek kezét s amiben ők a szombati koronatanácson megállapodnak, abban a szövetszektett pártok is megnyugodnak.

Biztató jelek vannak bőviben. Legfőbb az, hogy a pártvezérek nem közvetítés útján, hanem szemtől-szembe tárgyalnak a királylyal.

Még a különben oly érzékeny börze is bizik a békében. Vajha valóra válnék az ország reménye.

Kossuth a kihallgatásról.

A meghívottak természetesen a kihallgatás előtt közös eljárásban fognak megegyezni és Kossuth Ferencz fogják megbizni, hogy ő legyen a szóvivő, Kossuth a kihallgatásról a következőkben nyilatkozik:

A király magához rendelt néhányunkat. Elmegyünk a leghazafiasabb érzellemmel eltelve

hazánk iránt és a leglojálisabbakkal a koronás magyar király iránt. A közvélemény kíváncsi arra, hogy mi lesz? És ez természetes. Adja Isten, hogy a nemzet és a király megtalálhassák együttesen a megoldás útját! Mindenesetre örvendetes tény az, hogy nem homo regius utján akar a király a képviselőház többségével érintkezni. A homo regius egy olyan fogalom, amelynek a parlamentárizmusban helye nincs és nehezen illeszthető bele ennek keretébe. A homo regius ugyanis a király szándékait tolmácsolja. Senki sem teheti ezt helyesebben, mint maga a király. Nagy kora daczára az uralkodó munkabíró és kötelességeit mint államfő a legpontosabban és fáradhatatlanul szokta teljesíteni. Egyébiránt amennyi időt kell neki a homo regiusnak szentelni, annyi idő elégséges arra, hogy magával a parlament többségének képviselőivel beszéljen. Az a tény, hogy a szövetszektett többség mindegyik pártjának a képviselőjével nem külön, hanem együttesen akar tárgyalni, azt bizonyítja, hogy nem egyénekkal, hanem a parlamenti többséggel, mint ilyenekkel akar érintkezni. Ezt a közvélemény örvendetes tudomásul fogja venni, mert ez a feltogás sokkal alkotmányosabb, mint a homo regius utján létesített érintkezés. Éppen azért, mert a szövetszektett többség pártjainak képviselőivel együttesen akar érintkezni az uralkodó, szükséges az, hogy a kihallgatás előtt a vezérlő-bizottság összejöjjen. Természetes, hogy a vezérlőbizottság ténykedése az ügy jelen stádiumában nem terjed ki tágas térré, mert ezt a helyzet nem hozza magával; de a pártok képviselői ugyszólván a pártok kebeléből kell hogy induljanak el a nagy és felelősségteljes feladat teljesítésének útján. A vezérlő-bizottság kétségtelenül nem fog nekünk utasításokat adni; ez nem is lenne lehetséges; de nem is lenne szükséges, mert amit a vezérlő-bizottság tud, azt mi is tudjuk s amit érez, mi is érezzük.

De összejövetelével az ország színe előtt megjelenik e fontos nemzeti védő szerv, e fontos perczen s megjelenésével a nemzetben reményt és bizalmat kelt.

Midőn visszajövünk, bármi lesz is kihallgatásunk eredménye, az természetesen a vezérlő-bizottság elő lesz terjesztve; és adná az Isten, hogy olyan lehessen az eredmény, hogy igazolt és szükséges legyen a pártok összekövása és az eredménynek eléjük terjesztése. Reménylek-e vagy nem? — erről a nyilvánosság előtt szólni nem fogok. Mindenki, aki belátással bír, természetesen fogja e tartózkodásomat találni. Egy megjegyzést azonban megteszek mégis, bár meghallhatnák e szavamat a király környezői; a királyok nagy erősségét képezi a nemzetek hite és bizalma alkotmányunkban és törvényeik szentségében. Maga az alkotmányosság sokkal erősebb védelme és biztosítéka a királyi trónusoknak, mint a szuronyok sokasága. Az élet nagy mestere, a történelem azt tanítja, hogy mióta alkotmányos kormányforma elterjedt a világon, azóta sokkal ritkábbak a forradalmak. Sokkal békésebb és nyugalmasabb a királyok uralkodása, mint az előtt. Oly király, aki az alkotmányt és a törvényeket a legteljesebb tiszteletben tartja, az nemzetével, mely fölött uralkodik, teljesen összefon és nemzete vele forr össze.

Ezekből a nagy igazságokból sok következtetést lehet levonni a jelen helyzetre nézve is. Nem vonom le a következtetéseket, mert ezek nyilvánvalók. De a mi a magyar nemzetet illeti, százados történelmünk arról tesz tanubizonyosságot, hogy nincs ország, melyet könnyebb lenne kormányozni, mint a magyar, ha törvényeit és jogait tisztelik; és nincs nehezebben kormányozható ország, mint a miénk, ha a nemzet törvényeit és jogait sértik. Tovább megyek: nincs könnyebben megnyerhető, hálásabb természetű nemzet, mint a magyar; példará a boldogult Erzsébet királyné élete; a nemzet nemcsak a való tényekért volt hálás és környezte a mártir királynét meleg szeretetével, hanem saját maga legendákat is teremtett körülötte s még e legendákat is szerette.

Azért hozom fel e példát (bár mást hozhatnák fel hazafiaságtól duzzadó kebellem én, aki

tegnap éjjel a 29-ik Kossuth-szobor leleplezéséről jöttem), mert ez a mártir-koszorúval dicsőült nagyszony az öreg királynak élet-társa volt, amikor még az ő élete nem volt oly magányos és oly örömtelen, mint most! És rámutathatnék egy másik nagyszony példájára is, akinek jogán uralkodik ma is királyunk és aki, midőn veszélyben forgott minden koronája, a magyarban találta meg oltalmazóját és feltétlen bizalmának jele elég volt arra, hogy lekösse a lovagias nemzet életét és véréit. . . . Vitam et sanguinem pro Rege! Ily példát sokat mondhatnának az ősz királynak; bár észébe jutnának, mielőtt a képviselőház többségének személyesítőivel beszél!

Gróf Zichy János.

Egy hírtörés közli: Oly oldalról, amely Zichy János nézetéről és fel fogásáról tájékozva van, azt az információt kapjuk, hogy gróf Zichy János maga legkevésbé gondolt arra, hogy kabinetalakításra vállalkozhassék és hogy bizonyos oldalról őt előtérbe állítják, azt bizonyítja, hogy az illetők politikájára kedvezne, az, ha Zichy János vállalkoznék és az ő jellegzetes politikájával a közvéleményt megosztaná. Ezt maga gróf Zichy János a legjobban tudja és a kik az ő egyéniségét ismerik, felteszik róla, hogy ő intrikus szerepre nem vállalkozik.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Szept. 23-25. Lövészegylet tennisz-versenye.
Szept. 24. Űgető versenyek a nagyváradi gyepen.

Előfizetési felhívás.

Az élet egyetemére átvitt keresztény hit s a komoly munkában megnyilatkozó hazaszeretet azok a legfőbb irányelvek, amelyeket egy de-cenniummal ezelőtt lapunk homlokterébe állítottunk. Tántorithatatlan, következetes meggyő-ződéssel valljuk ugyanis, hogy lelkiismeretben kötelező elvek nélkül, bensőleg átértett hivatás nélkül, a legmesszebbmenő áldozatokra kész ügyszeretet nélkül, magasra tűzött ideális célok nélkül a sajtó léte jogosulatlan, utmutatása téveterg és elhibázott, működése meddő, haszontalan, sőt egyenesen veszélyes.

Ilyen princípiumok szemmel tartása mellett igyekeztünk komoly, tartalmas, korszerű, változatos lapot adni. Gárdánkban éppen ezért a készütségnek, a tudásnak, a rátermettségnek és az erkölcsi integritásnak kellő fajsúlyát tekintettük domináló momentumnak. Ezzel a táborunkkal mindenkor olyan lapot kívántunk kiállítani, amely a hazai katolikus reneszánsz előnyomulásával lépést tartson, azt a maga hatáskörében irányítani alkalmas és méltó legyen.

Hogy hivatásunkat betöltöttük, legközelebb tanuja olvasóközönségünk, amely hűségesen kitarított mellettünk az évek folyamán. Kérjük ezt a pártolást továbbra is. Joggal appellálunk a városok és faluk keresztény intelligenciájára, a papi és világi tanárookra, a katolikus néptanítókra, a honoráciorokra, tisztviselőkre, földbirtokosokra, gazdatisztekre, az érdemes polgári osztályra, egyszóval *mindenkire számítunk*, aki a keresztény Magyarországot, a sokféle nyügtől szabad, hitvallásos vagyonos, magyar nemzet állam kiépítését akarja. *Ne húzódozzék senki, mert aki nincs velünk, ellenünk van.*

Kívánatos azonban, hogy nagybecsült előfizetőink közül azok, akik előfizetésükkel esetleg hátralékban volnának, talán egy-két-

három évről is, lapunkat ne csak megrendeljék továbbra is, hanem jelentékeny összeget kitevő tartozásukat meg is fizessék. A lapkiadás témérdek anyagi teherrel, felelősséggel jár, ami aztán egészségtelenül megnövekszik akkor, ha még a közönség részéről elvállalt kötelezettségek teljesítése is elmarad, *nem ritkán többszöri felszólítás után is.*

Bizalommal kérjük előfizetőink támogatását, az előfizetési pénzeknek valamint, az esetleges hátralékoknak, ahol fölmerültek, beküldését.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre — — — — 16 kor.
Negyedévre — — — — 4 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.
Negyedévre — — — — 5 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.
Negyedévre — — — — 6 »

A »TISZÁNTÚL« szerkesztősége és kiadóhivatala

* **Biharvármegye közgyűlése.** Amilyen nagy volt az érdeklődés az első nap, annyira aláhanyatlott az a második napon. A közügyek nem érdekelnek senkit a tisztviselőknél kívül, akik jelen voltak. A tegnapi nap folyamán 180 ügydarabot intézett el a közgyűlés, melyeknek legnagyobb részét tudomásul vettek, így a különböző vármegyék politikai ügyekre vonatkozó átiratait, Tordaaranyos- és Pestpilisoltkiskunvármegye átiratát, a m. kir. pénzügyigazgatóságok mellé rendelt számvevőségek visszahelyezése tárgyában szintén tudomásul vett a közgyűlés. A közíg. erdészeti bizottság kültagjává *Bunyitay Vincze* apát kanonokot és *Balogh Kálmánt* választotta be; a központi választmányba pedig *Zsigó Endre* helyébe *Balogh Jánost*. A főszolgabírói lakok kibővítésére 25000 koronát szavazott meg a közgyűlés. Berettyóújfalui acyztelen világitás iránti és Nagyrábé község gázvilágítás iránti kérelmét a közgyűlés elutasította. A Biharudvari községben felállítandó községi takarékpénztár megalakulása iránti kérelmét a községnek, nem lett elintézve, hanem egy nyolcz tagu bizottság lett kiküldve az ügy tanulmányozására. Ezek után még vagy 180 ügy tudomásul vételével a közgyűlés tizenkét órakor véget ért.

* **A Fő-utcza új fája.** A Fő utnak a Sal Ferencz-utczától a Lukács György-utczáig terjedő része tehát legközelebb visszakapja díszét, a fákat. *Köszeghy József* városi főmérnök tegnap jelentést tett a tanácsnak, hogy a Fő-utcza járdák elkészülésével az ujonnan ültetendő fák helyei kihagyattak. Kéri a tanácsot, hogy a Fő-utnak a Sal Ferencz-utczától a Lukács György-utczáig terjedő szakaszán hatvanöt darab fának ujonnan való beültetésének elrendelése iránt sürgősen intézkedjék, hogy a beállítás még az ősz folyamán eszközölhető legyen.

* **Kitüntetés.** A király — adarasi dr *Beck Gyula*, a magyar jelzalog-hitelbank igazgatójának közigazdasági téren szerzett érdemei elismerésül a harmadosztályu vaskorona rendet adományozta díjmentesen.

* **Stark jubileuma.** Megemlékeztünk arról, hogy városunk kiváló társadalmi alakját, az olaszii római katolikus elemi fiúiskola ér-

demekben gazdag igazgató-tanítóját 40 éves tanítói működése alkalmából városunk társadalma lelkes ovációkban fogja részesíteni. A végrehajtó-bizottság tagjai *Pekamovits Imre* elnöke alatt értekezletet tartottak, a melyen az ünnepély részleteire nézve megállapodtak. Az értekezleten jelen voltak: *Hlatky Endre*, *Sipos Orbán*, *Mezey Mihály*, *Lukács Ödön*, *Bozóky Béla*, *Tabéry Armin*, *Ficzek Lajos*, *Novotny S. Alfonz*, *Stauber József*, *Des Echerolles Kruspér Sándorné*, *Winkler Lajos*, *Számnorovszky Rezső*, *Nagy Lajos*, *Réz Mihály* és *Fröhlich János*. A jubileum napján, október 1-én délelőtt fél 12 órakor a társadalmi egyesületek és társulatok nevében *Hlatky Endre* országgyűlési képviselő fogja üdvözölni a jubilálót az olaszii római katolikus iskolánál lévő lakásán. Az értekezleten elhatározták, hogy *Stark-alapítványt* létesítsenek, melynek kamatait az olaszii római katolikus iskola egyik legjobb magaviseletű s tanuló növendékének megjutalmazására fordítják. A gyűjtési ivatek szétküldik s azokat október hó 1-ig kéri *Mezey Mihályhoz* beküldeni. Este a *Pannoniában* bankett lesz (egy teríték ára 3 korona), a melyen *Sipos Orbán Starkra*, dr *Hoványi Géza Szmeccsányi Pál* püspökre, *Nagy Lajos*, a római katolikus tanítók nevében *Starkra* üritenek poharat.

* **Korteszkedés a jogakadémián.** Eljenzésektől rengnek az akadémiának komor falai és hetykén meredeznek a piros tollak az ég, azaz jobban mondvá a stukatur felé.

Nagyban folyik a korteszkedés az olvasóköri elnökség betöltése körül. Felhasználnak a tisztelt kortesek minden lehető lekenyerezést, csak hogy a jelöltjükre kössék le voksukat, de nem borjúkötélel, hanem csak művészies aláírással. Így különösen vadásznak a gólyákra, — szegény gólyák — mert még nem igen tudják a szoká-t, sőt még a két darab kemény koronát is lezurják helyettük, a tagsági díjat is, csak belépjenek az egyletbe. Ha sikerül a rábeszélés, »ez derék kollega«, de ha nem, csak »keményfejű pasas«.

A dolog velejére térve, két jelölt közt lesz az izzádásig menő választás 30-án. A »nobiles kandidati« *Nesztor József* és *Heringh Sándor*.

* **Kossuth-szobor ünnepély.** Békésme-gyei *Kondoros* község közönsége *Kossuth Lajosnak* emlékét megörökítendő szobrot emelt, melynek ünnepi leleplezését e hó 24-én fogják megünnepelni, az ünnepélyre most bocsájtotta ki a diszes meghívókat a szoborbizottság. A hazafias ünnepség tárgysorozata a következő:

1. Délelőtt 9 órakor istentisztelet.
2. Délelőtt 10 órakor a szobor leleplezése a Kossuth-téren.
3. *Keviczky László* szoborbizottsági elnök megnyitó beszéde.
4. Hymnus. Éneklí a dalkör.
5. Ünnepi beszéd. Mondja *Fábry Károly* orsz. képviselő.
6. A szobor átadása.
7. *Baross István I-ső* aljegyző beszéde.
8. A szobor megkoszoruzása.
9. Szózat. Éneklí a dalkör.

A leleplezési ünnepélyt társas-ebéd fogja követni a híres kondorosi csárdában. Az ünnepélyen több városi is fogja képviseltetni magát a képviselők közül is számosan fognak részt venni az ünnepélyen, melyre az előkészületek már hetek óta folynak.

* **Ártézi kut Tamásdán.** Tamásda község képviselő testülete kérelmet nyújtott be a nagyszalontai főszolgabíró utján az alispánhoz, melyben a községben létesítendő ártézi kut munkálataihoz a szükséges engedély megadását kéri. A főszolgabíró a kérelmet most terjesztette be a véleményeivel ellátva, mely sze

rint a munkálatok megadását tekintettel a nagy vízhiányra, mely a nyáron uralkodott megengedhetőnek tartja.

* **A főorvos a járványok elleni védekezésről.** Dr. Baróthy Akos városi főorvos az ázsiai kolera ellen való védekezés tárgyában hivatkozva a belügyminiszter idevonatkozó rendelkezésére véleményes jelentést terjesztett tegnap a polgármester elé. A jelentés szerint a kolera tifusz s más járványok ellen csak a köztisztaság fenntartásával védekezhetünk eredménnyel. Azonban a köztisztaság fenntartását a polgároktól csak úgy lehet joggal elvárni és követelni, ha a város is eleget tesz e célú kötelességének. (De éppen itt a bökkenő. Más helyen egy hírünkbe épp a városnak e téren tapasztalt hanyagságáról van szó.) Kéri a főorvos, hogy a köztisztasági szabályrendeleteket szerezzen a hatóság szigorúan érvényt. A folyókák tisztántartása, locsolás, seprés szigorúan ellenőriztessék. A város talaja óvassék meg a szennyezettségtől. Rendes személtérakó helyek a városon kívül mielőbb létesíttessenek. A város csatornázása és kövezése minél előbb teljes befejezést nyerjen. Sürgeti a főorvos a közönsbe nyíló kanálisoknak beszüntetését, illetve ezeknek a végleges csatornázási hálózatba való beillesztését. Kívánatosnak tartja a vízvezeték minden házba való bevezetésének keresztülvitelét. E célból kedvezmények adását javasolja. Közegészségügyi szempontból szükséges az ipartelepek kiépítése, a Pecze és Párispataknak a városon kívül vezetése és beoltozása. Sok szép dolog van e véleményes jelentésben, de sok viz folyik le addig a Körözsonig míg az abban foglaltak megvalósulást nyernek.

* **Vasuti szerencsétlenség.** Tegnap délelőtt a vasgyszalontai vasuti állomásnál Nagy Sándor többed magával kavicsot rakott fel egy vasuti kocsi. A kavicsrakás közben egy másik kocsit vigyázatlanságból kifolyólag a munkásoknak ment, kik közül egy embert ki a kavicscsal már félig megrakott kocsihoz állott, oly erősen dobott meg, hogy az arcra esett és könnyebb zúzódásokat szenvedett, azonban Nagy Sándor 19 éves munkás, ki nem tudott idejében menekülni, körülbelül egyik kezét elfogja veszteti, ugyanis a vasuti kocsi a jobb kéz mutató- és nagyujját tökéletesen összeroncította. A sérültet beszállították a Biharmegyei közpórházba.

* **A villamos mű felszerelésének biztosítása.** Nagyváradi város tanácsa tudvalevőleg a villamos motor és gépek, valamint a villanytelep összes felszereléseinek biztosítására árlejtést tűzött ki. A városi tanács tegnapi gyűlésén foglalkozott ismét ez ügygel. Ugyanis az ajánlatok beadásának határideje lejárt s a beérkezett ajánlatokat a szóban levő biztosításra tegnap vette elő a tanács. Két ajánlat érkezett be. Az egyik ajánlattevő a Nemzeti Balesetbiztosító Részvénytársaság, a másik a Császári és Királyi Tűzkárbiztosító Részvénytársaság. A tanács a két ajánlattal tegnap csak annyiban foglalkozott, hogy kiadatul rendelte a számvevői hivatalnak felülbírálni és véleményezni végett.

* **Helyszíni szemle a Moskovits gyártelepen.** A múlt héten a Moskovitsgyárban pénteken este kitört s egész másnap hajnalig pusztító tűzvész hatása alatt a városi hatóság helyszíni szemlét rendelt el. Ezt a szemlét ma, pénteken délelőtt 9 órakor tartják meg. Elvárjuk ettől, hogy az azon résztvevők be fogják látni, hogy azon a helyen körülveve magánházaktól, mellette iskola, közelében templom, gyártelepnek nincs helye. Folyton ve-

szedelemnek vannak kitéve a környékbeli lakosok. A helyszíni szemle bizonyára a gyár kiépítését fogja eredményezni, melyet már szorgalmaztak többször, de eddig eredménytelenül. Különben is attól eltekintve, hogy a jelenlegi hely nem alkalmas gyártelepnek, azért is provokálja a helyszíni szemlét a legutóbbi tűz, mert a gyár épületei rozzant állapotban vannak s valóságos tűzfészkek.

* **Járvány a megyében.** Cséfta járás főszolgabírója jelentést tett az alispánnak, hogy Sarkad községben szörványos roncsoló toroklobb lépett fel. A veszélyes ragályos betegség ellen a szükséges intézkedéseket a főorvos helyettes fogatosította. — Szabolcs községében légcső-diphthéria eset fordult elő, melyről a központi járás főszolgabírója jelentést tett az alispánnak, hogy az óv intézkedéseket megtétesse.

* **Kisiparosok s a szállítások a hadsereg részére.** Minden költségvetési tárgyalásnál a delegációban, a képviselőházban felhangzott a panasz, hogy a magyar ipart a hadsereg részére szükséges iparcikkek szállításánál nem részesíti a közös hadügyminiszter a kvóta arányában megillető részesedésben. A sok panasz után végre elszánta magát a hadügyminiszter s a borkészítmények egy részét Magyarországon rendelte meg. De ebben sem volt köszönet. A mi jó munka volt, amin keresni lehetett, azt a nagyipar, a gyárüzem kaparította el s a kisiparosok sirathattak s sirtak is tovább. A kereskedelmi miniszter azt ajánlotta a kisiparosoknak, hogy lépjenek szövetkezetbe s akkor kieszközli, hogy kedvező feltételek mellett olyan munkához jussanak, amely nyomoruságos helyzetükön lendítene egy keveset. De a mi iparosaink minden kísérletezés dacára sem akartak beleharapni a savanyu almába. Alhatatosan tartózkodnak a pályázatoktól. Hogy miért, az könnyen kitalálható. Csak a kereskedelmi kormány nem tudta kitalálni. Ezért Sztérynyi államtitkár elnökle alatt a miniszter intézkedése folytán szerdán délelőtt a kereskedelmi miniszteriumban a kamarai titkárok összejöttek s mindegyik elmondta a maga kerületében az érdekelt iparosok részéről elhangzó panaszokat, amelyeket a szállítással szemben nyilvánítanak. Az értekezleten a nagyvárad kereskedelmi és iparkamara részéről dr. Sarkadi Lajos titkár volt jelen. Azt hisszük, hogy a mi derék kisiparosaink kedvel részt vegyenek a hadsereg szükségelte iparcikkek szállításában, nem is igényel értekezletet. Egyszerűen az államtitkár és miniszter urak mindenekelőtt dobassák ki szobájukból a protektorokat s ezzel 80 százalék panasz tárgyalanná válik.

* **Köztisztasági mizériák.** A rendőrkapitányi hivatal tegnap sürgős intézkedést kérve áttette a polgármesteri hivatalhoz dr. Mayer László kerületi orvosnak Olasziban végzett s a köztisztaságra irányuló vizsgálata alkalmával egyes utcákon tapasztalt rendellenes állapotokról szóló jelentését. A Keskeny, továbbá Füzese-utcán a Halász-utcától kifelé nincsen seperve az ut, a víz a közutakból állandóan folyik, az árok szeméttel van telve, egy ott levő üres telek személtérakódó helyül szolgál, többhelyt szennyvíz tócsák vannak. A Város liget-, Pál- és Lakatos-utcákon szintén a közegészségre veszedelmes állapotok uralkodnak. A Lakatos-utcai óvoda előtt nincs a folyóka deszinficiálva. A polgármester sürgősen utasítani fogja a mérnöki hivatalt ez anomáliák megszüntetésére.

* **Kitüntetett nagyvárad kereskedők.** A Friedl és Főrös cég, amely nem régen a Szt.-Lousi kiállításon nyert kitüntetést ezüst érmet, újabb kitüntetésben részesült. A

kiváló céget — városunkban egyedül — a *ligezi* kiállításon ezüst érmmel tüntették ki. Mindenesetre örvendetes tény, hogy városunk egyik szolid, kiváló kereskedője egymásután aratja sikereit világhírű kiállításokon.

* **Stanisicai svábok.** Kedélyes, különös nép a sváb. Hogy milyen, persze csak az tudja igazán, aki hosszabban időzik közöttük. Intelligenciára minden esetre legelső a hazai nemzetiségek között. Hazafiságra kifogástalan. Gazdasági érzékét tekintve pedig a legkiválóbb népfaj a magyar nemzet keblében. Emellett természetesen ország-részenként, vármegyénként, sőt vidékenként más és más. Viseletre, ruhára, nyelvjárásra, szokásokra kisebb-nagyobb mértékben különböző. Más a dunántúli, más a bánáti, megint más a bácskai, más a szatmári. És így tovább. A bácskai svábok saját-átmári pláne érdekesekek. Többnyire gazdagok, más sváb vidékekhez képest aránylag kisebb kulturájuk és ami fő, ugyancsak rártartanak, gögősek. Van lapunknak, de igazán van egy olyan barátja, aki majdnem úgy ismeri a svábokat, mint a tenyerét. Nagy volt az öröme, mikor tegnap két svábot pillantott meg a színház körül. Nyomban fölismerte a viseletükről, hogy bácskaiak.

— Fon wú szájd ír? — kérdi.

A bácskai sváb ilyenkor sohasem szerény, mint a többi s ahelyett, hogy a faluját mondaná, csak annyit mond, hogy bácskai. Így hát a felelet, mint azt a kérdező holtbizonyosra vette, most is az volt, hogy:

— Fun dr Pácske.

Körülményes kérdészködés után végre megmondták, hogy stanisicaiak és disznóvásáron járnak erre. Nagyban érdeklődtek az ördögös aszfaltozó masina s a pőfűgő benzín irányában. Majd a hazai hírekről kérdeztetvén elujásgolták, hogy a kaszinóban valami baj történt. Két tagot ki akarnas zárnai.

— Já, szi hen keráft, — mondták, ami annyit tesz magyarul, hogy verekedtek.

Barátunk elkezelt aztán s a jó, kövér bácskalak ma már kitudja hol, merre járnak. Hej, hanem ha ez a mi irásunk valahogy el találja jutni abba a szigorú kaszinóba! . . .

* **A fatelepek áthelyezése.** Fölmerült a terv, egy a Füzesen levő telekre tartott árverés meddősége ötletéből, hogy a fatelepek oda kihelyeztessenek. Erre vonatkozólag a mérnöki hivatal véleményét kérte ki a tanács. *Köszeghy József* főmérnök tegnap terjesztette be a tanácshoz jelentését a fatelepek áthelyezésére vonatkozólag. A főmérnök csak annak kijelentésére szoritkozik, hogy a fatelepek elhelyezésére nézve végleges megállapodásra csak akkor jut, ha a város szabályozási ügye a harmadik vashid körül rendezve lesz, de addig a fatelepek kellő áthelyezéséről nem lehet gondoskodni.

* **Letartóztatott egyetemi hallgató.**

A Budapesti V. kerületi takarékpénztár mint szövetkezet följelentésére a rendőrség tegnap közokirat- és váltóhamisítás büntetvének gyanuja miatt megidézte ifju *Grossmann József* huszonegy éves joghallgatót. A fiatal ember még az éj folyamán jelentkezett kihallgatásra, mely letartóztatásával végződött. Ifju *Grossmann József* rövid időközökben három váltót nyújtott be a Budapesti V. kerületi takarékpénztárhoz értékesítés végett. Az első kettő egyenként 1200—1200 koronáról szól, a harmadikat 2000 koronára állította ki. A váltókat a fiatal ember atyja, idősb *Grossmann József* nagyszombati géplakatos fogadta el és bocsátotta ki: *Csizmazia Ferencz* országgyűlési képviselő forgatóként *Kollár Márton* országgyűlési képviselő és dr. *Emmer Kornél* nyugalmazott kuriai bíró szerepeltek. Az utolsó kétezer koronás váltó lejártakor *Csizmazia Ferencz* ajánlott levélben fizetésre szólították föl. A képviselő azonnal elment a takarékpénztár Lipót-körtüli helyiségébe és miután megmutatták neki a *Grossmann*-féle váltókat, kijelentette, hogy az azokon levő aláírások nem az övéi, s fölhatalmazást sem adott arra senkinek, hogy a nevét a váltókra írja. A takarékpénztár erre föl szólí-

totta ifju Grossmann Józsefet, hogy a váltókon lévő aláírásokat közjegyzőileg hitelesítse. A fiatal ember már másnap elhozta a dr Zimányi közjegyző által kiállított okiratot. A takarékpénztár vezetősége azonban nem hitt az okiratnak sem. Kérésére dr Zimányi Alajos királyi közjegyző kijelentette, hogy az okiratok hamisítványok s nem az ő irodájából kerültek ki. Erre a takarékpénztár följelentést tett ifjabb Grossmann József ellen. A rendőrségen tegnap éjjel 3 és fél óráig faggatták a bűnöst, aki végig tagadta, hogy neki része van a hamisításban. Azt vallotta, hogy ő csak az édes apjának, idősb Grossmann József nagyszombati géplakatos mesternek a megbízását teljesítette, mikor a teljesen fölszerelt váltókat a takarékpénztárral honoráltatta. Kihallgatása közben házkutatást tartottak a fiatal embernek Ujpesten, a Király-utca 61. sz. lakásán s tömérdek levelet foglaltak le, melyek tényleg az atyja bűnrészessége mellett bizonyítanak. Csak az a kérdés, nem hamisította-e ezeket is a fiatal Grossmann? A rendőrség ifju Grossmann Józsefet előzetes letartóztatásba helyezte s erélyes vizsgálatot rendelt el, hogy teljes világosságot derítsen az ügyre.

*** Komura fehérenemű-tisztítási számlája.** Newyorkból jelentik: A japánok megmutatták, hogy nemcsak a béke érdekében tanúsítottak nagylelkűséget, hanem jelentéktelennek látszó, apró dolgokban is. Így például a japán békeküldöttség a Wentworth-szálló személyzete közt Portsmouthban 1000 dollárt osztott szét borralalóban és a Navy Yard alkalmazottai közt, ahol tudniillik az ülések folytak, egyenkint 50—100 dollárt osztott szét, végül báró Komura New-Hampshire állam kormányzójának egy 10.000 dollárról kiállított csekket adott át, hogy ezt az összeget jótékony célokra fordítsa. Szóval: a japánokat nem lehet »smuczigsággal« megvádolni. S ha ennek daczára mégis megtörtént, hogy báró Komura olyan patáliát csapott egy fehérenemű-tisztítási számla miatt, hogy az egész szálló személyzete összeszaladt, annak bizonyára megvolt a maga oka. Mi tagadás, Komurának igaza volt. Elutazása előtt néhány fehéreneműt a tisztítóba adott, mikor a ruhákat hazaszállították, a következő számlát adták át neki:

egy fehéring	3 kor. 30 fillér
négy gallér	6 » 60 »
egy hálóing	9 » 60 »
egy pár harisnya	1 » 24 »
raktárdíj két napra	7 » 20 »
biztosítási díj	9 » — »
hazaszállítási díj	8 » 60 »

összesen: 40 kor. 54 fillér.

A kis japáni azonban kijelentette, hogy nem engedi magát megnyuzatni és inkább a nyakában hagyja a ruhákat a szálló tisztító intézetének. S így is tett.

*** Veszett kutya garázdálkodása.** Geszt községben egy kutya három embert megmárt, mely után a kutyát agyonlőtték és felboncolták. A boncolás alkalmával vettségseget állapított meg rajta az állatorvos, mire a három embert a Högyes-féle intézetbe szállították. A szükséges óvintézkedésekkel a hatóság megtette, melyről a jelentést most küldte be az alispáni hivatalhoz.

*** Rendőri hírek.** Özv. Neumann Mórné mézsáros iparos, lakik Vitéz-utcán 5. szám alatt panaszt emelt a rendőrségnél, hogy tegnap reggel a nyitott faskamarájából egy pár csizmát, lókefét és lóvakarót Lakatos Kálmán foglalkozás nélküli egyén ellopott Nevezettet a felmerült alapos gyanuokok folytán a rendőrség letartóztatta. — Fodor Sándor napszámos Lukács György-utcán 32 szám alatti lakos szerint Szabó Zsuzsánna távollétét felhasználva ruhaneműit és több tulajdonát képező apróbb tárgyakat ellopja. Kérelméhez képest a rendőrség nyomozást megnyitotta. — Találtatott egy ruháról szóló zálogcédula. Igazolt tulajdonosa bűnügyi osztálynál átveheti.

*** Olcsó lakás.** Körözs-utca 6. sz. alatt 3 szoba, konyha, kamarából álló lakás november 1-re olcsó áron kiadó.

x Dóra-crem a legjobb pattanások, szeplő, sömör és napégetés ellen ára 1 kor. Dóra-szappan 70 fillér, készíti „Kigyó”-gyógyszertár Nagyvárad, Bémer-tér Telefon: 431. szám.

Pannónia étterme és téli kert.

Első minőségű Dréher-féle **KORONA-SÖR**, termelőktől beszerzett **kitűnő BOROK**; továbbá izletes villás-reggeli **zóna szerint is kiszolgálva 20 fillérért.**

Tisztelettel

KARNER GYULA vendéglős.

SZINHÁZ.

A színházi bérlők. Szombaton megélénkül a művészet hajléka, bevonulnak Thalia papjai és papnői és megkezdik munkájukat, mely iránt nagy érdeklődés mutatkozik, legalább a bérlők száma ezt mutatja. Az ideai bérlők névsorát az alábbiakban adjuk:

Páholybérlők a földszinten: Báró Luzsinszky nővérek, Pallay Lajos, Hlatky Endre, Olasz Elemér, Sal Ferencz, Gyurkovits Kornél, Markovits Antal, Diósi Lajos, Papp Miklós, Kohn Sámuel, özv. Kornstein Lajosné, Bleier Lajos, Kornstein Emil dr, Bodó Sámuel dr, Dóri Ferencz dr, Hoványi Géza dr, Kurländer Ede dr.

Emeleten: Miskolczy Ferencz dr, Moskovits Adolf, Huzella Gyula, Frankó Endre, Rendes Vilmos, Fekete Sándor, özv. Kaczián Gézáné, Radó Ignác dr, Bognár Sándor, Schwartz Márton, Gerő Sándor dr, Lukács Gyula, Kiss Elek, Grósz Zsigmond, ifj. Rimanóczy Kálmán, Harmathy Károly, Fráter Imre dr, Weinberger Jakab, Csanak Jenő, Nadányi Károly, Miskolczy Barnabás dr, Lehoczky Lajos, Berger örökösök, Feiler József, Fássy Lajos, Ternyei Antal, Praubszky Gyula, Balogh Elemér, Osterlamm Ármin, Bozóky Béla, Gyémánt Mihály, Pácz Sándor, Papp György, Echerolles-család, Poyvár János, Weschler Adolf, Kenéz Sándor, Molnár Géza, Cziffra Gerő, özv. Bartos Gáborné, Lévai Henrik, Weisz Gábor, May Sándor, Nizsalovszky Endre, Schwarcz Miksa, Gyémánt Jenő dr, Várady Zsigmond dr, Farkas Izidor, Lewitter Miksa.

Földszinten: Nemes Áron dr, Berkovits Miklós, Fényes Manó, Kirschner Mór, Kugler Albert, Weiszlovits testvérek, Juhér Károly, Bogdán János, Heller Ede, Várnai Ferencz dr, Rosenthal Mór dr, John Agoston, Lessner Altréd, Baranyi család, Szilávy József, Löblé László, Szokoly Tamás dr, Kovács Gyula dr, Fenyő Sándor dr, Atzél Zsigmond, Schwarcz Mór, Kabos Ede dr, Engel Jakab, Markovits Sándor, Horváth Mór, Kolozsváry Sándor, Moskovits Miksa, Erényi-czég, Vaáli Pál, Kirchner Jenő, Dus Lászlóné, Fleischer Fáni, Bügler Jakab, Paczauer József, Lőrincz Dávid, Krasznainé F. Mari, Casinó, Szkuba Gyula, Schütz Albert, Klein Miksa, Günsberger Jenő, Friedländer Sámuel, Rosenthal János, Léderer Manó, Guttmann József, Wiener Jenő, Kiss István, Steiner Emil, Lukács Lajos, Lukács Arthur.

MULATSÁG.

A Kath. Legényegylet tánciskolája ez évben is megtartatik, miért is a rendező bizottság ez uton fölkéri a kolonestélyek iránt érdeklődőket, valamint a táncztanfolyamon résztvenni óhajtókat, sziveskedjenek ezen szándékukat az egyesületben bármikor bejelenteni; lehetőleg rövid időn belül.

Igazságszolgáltatás.

A belfényéri bérnyilkosság.

Az esküdtszéki főtárgyalás harmadik napján folytatták és befejezték a bizonyítást. Összesen ötvennégy tanut és négy szakértői véleményt hallgattak meg. Ez a temérdek tanu mégis alig tudott valamelyes bizonyítékot nyújtani. Amit adott, az is csak közvetett bizonyíték, közvetlen bizonyítékot a vallomásokból ugyancsak bajos kihámozni. A szubjektív impressziók ugyan nem hagyhatnak kétséget a vádlottak bűnrészessége iránt, másrészt azonban a bizonyítás kellő eredményre nem vezetett. A tanuk viselkedése egyben szomorú világot vet Tenke vidékének közbiztonsági és közkerkölciségi viszonyaira. A kocsubai tanuk közül, akik tudtak volna valamit, azok nem mertek vallani. A bosszuállás, az orvttámadás dolgozik és vet lakatot a tanuk nyelvére.

A koronatanu egy gyámoltalan asszony Tyirla Katicza, akinek sok vadházas ura után annyi a neve, hogy maga is alig tudja, melyik az igazi.

A vizsgálati fogságban elhalt Hosszu Tógyert és a vádlottak padján ülő Szabó Tógyert kezdetben tett vallomása és Kocsubán híresztelt beszéde szerint látta, amint a kukoriczásban lestek, majd amikor a gyilkosság után menekültek. Miután azonban később lakásán rálóttek, a vizsgálat során nem mert megmaradni előző vallomása mellett. A főtárgyaláson annyit beismert, hogy látta Hosszut és Szabót, amint a gyilkosság színhelyén a lövések előtt az árokban guggolva a tenkei vásárról jövőket lesték. Szembesítéskor Szabó durván rátámadt a reszkető Tyirla Katiczára, úgy, hogy az elnök szigoruan megdorgálta ismételt kifakadásaiért. A másik súlyosan terhelő tanu a kis tizenéves éves Pozsega Floare, aki látta, amikor Hosszu futva menekült egy másik emberrel, akinek arcza valamivel el volt takarva s aki nem román, hanem magyar ruhában volt. Puskát nem látott náluk.

Terhelő vallomást tett még Fafukán Mojszi közbaka, aztán Broncz Mojszi, akinek Szabó tavaly román pünkösöd előtt ötven forintot ígért Plugár és Fodorné nevében. Broncz Szabóné szeretője volt. Szabó brutálisan rátámadt a szembesítéskor. Vallomásában ingadozott. Megesketését mellőzték.

Dán Vaszali is azt vallotta, hogy Plugár társul hívta. Dánnal meg Plugár szólalkozott össze.

— A feleségem után jártál.

— Igaz-e? kérdi az elnök.

Dán hosszút köhög, s aztán mondja, hogy nem.

— Ott értelek, — folytatja izgatottan Plugár.

— Járt ahhoz mindenki, — fakad ki végül általános derűtség közben Dán.

Loboncz Flórát is társul hitták. Fafukán Vaszalira évekkkel ezelőtt rálótt Szabó Tógyert, de nem tudták rá bizonyítani. Két vizsgálati foglyot is kihallgattak. Deák Mihály notórius váltóhamisítót, aki szintén kocsubai, aztán meg utolsó tanunak Graf József elektrotechnikust, aki most lopás miatt ül. Graf Fodorné czellája alatt van elzárva s Plugár üzenetet akart az ő utján a fölötté levő czellába küldeni Fodornénak. Graf, aki folyton pózolni iparkodott kihallgatása alatt, azt vallja, hogy azért jelen-

tette föl Plugárt, mert föltámadt benne — az erkölcsi önértet.

— Mit szól ehhez Plugár? — kérdi az elnök.

— Hazudik. Mindig kenyeret kért tőlem, de én nem adtam neki. Ezért haragudott meg.

A fölháborodott erkölcsi önértetnek tehát itt is a kenyér volt a rugója. A harmadik napnak ez a szomorú kedélyessége képezte a fináléját. Ma a kérdések szövegezése, azután a pörbeszédnek kerülnek sorra. Rajtuk, főként a védelem szempontjából adott körülmények között a rendesnél is nagyobb súly fekszik. A verdikt felé különös érdeklődés tekint.

Sikkasztó körjegyző. Cibenszky János mintegy két esztendeig volt körjegyző Brátkán. Jókédvű, könnyelmű, mulató ember volt s a számadás nélkül való gondtalan élet okozta vesztét a jó családból származó java térfikora-beli tisztviselőnek. Bor, kártya, asszony, jó czimborák, akik jobbról-balról becsapták, a bűn hírnéjába taszították. Cibenszky elsikkasztotta a keze alatt levő adópénzeket, segédei, akik rossz szellemei voltak, össze-vissza hamisították a község hivatalos könyveit. Egyik bünnel tetézték a másikat. Emellett a parasztokat is becsapta s ravasz fordulattal pénzt csalt ki tőlük a rossz utra tévedt jegyző, aki azután állását vesztette s a vádlottak padjára került. A főtárgyalás sikkasztás és csalás miatt már javában folyt is ellene ez évi február hatodikától tizedikéig, ekkor azonban a tárgyalóteremből megszökött. Május 10-én elfogták és vizsgálati fogságba helyezték. Tegnap divatosan kiöltözve, császárkabátban, csikos szürke nadrágban állott a törvényszék előtt s tagadta bűnösségét. Hollósy Gyula révi körjegyző szakértőként volt jelen s a bíróság pontról-pontra elébe tárta Cibenszkynek az egyes kifogásolt tételeket, amelyeknél az alapul szolgáló közpénzeket elsikkasztották. Ma és holnap összesen harminczhat tanút hallgattak ki a nagyszabású bűnygyben. Csak azután kerül sor az ítéletre.

Fölmentett hírlapíró. A szegedi esküdt-szék most tárgyalta dr. Barta Ferencz volt belényesi országgyűlési képviselő pörét. A «Torontáli Küzlöny» a múlt év őszén azt írta, hogy Barta megszöktette mostohagyermekét a nagyikindai iskolából. Barta ezért bepörölte Kemény János hírlapírót, kit ma a szegedi esküdt-szék verdiktje alapján a bíróság fölmentett, kötelezve Bartát a pörköltségek megtérítésére.

SPORT.

Ügető versenyek Nagyváradon.

A biharmegyei gazdasági egyesület versenyrendezője által vasárnap, azaz e hó 24-én tartandó ügetőversenyekre a nevezések folynak. Eddig beérkezett a kettős fogatú versenyekre 5 nevezés, az egyes fogatúakra pedig 4. Kilátás van azonban arra, hogy még legalább 3 nevezés beérkezik s így az ügető versenyek elég érdekes képet fognak nyujtani a bónékuti pályán.

TÁVIRATOK.

A békekötés felé.

Oszlanak a felhők.

Budapest, szept. 21. (Saját tud. táv.) Az októberi hervadás idején talán mégis kizöldel a nemzet közéletében a béke illatos olajága. A hangulat veszt harcziás szilajságából s arányban a rossz tanácsadók térvessztésével, békülékeny szellem

szállja meg a koalíciót, amely amugyis mindenkor kereste a kibontakozást. Nem rajta mult, hogy nem sikerült.

Egy fővárosi esti ujság úgy értesül, hogy a szövetkezett ellenzék irányadó körei kevés kivétellel hajlandó megnyugodni abban az állapotban, hogy a magyar vezényszó kivívását most egyelőre eladják. Olyként azonban, hogy a korona elismeri a nemzetnek kétségtelen jogát a vezénnyelv kérdésében. Emellett aztán megnyugtató kijelentések és intézkedések fognak történni a *jelvények*, a hadsereg nemzeti szelleme, a külügyi teljes paritás, valamint a gazdasági és belügyi szabad rendelkezés tekintetében. Ismeretes, hogy vannak a koalíció kebelében olyan politikusok is, akik a kibontakozást magyar vezényszó nélkül semmi áron sem tartják megvalósíthatónak. Ők azonban, ha a koalíciós-kabinet megalakulna, nem csatlakoznának ugyan hozzá, de becsülettel félreállának és szimpatiával néznék a kormány működését.

Koalíciós kormány.

A Frankfurter Zeitung hiradása szerint az október 10-iki képviselőházi ülésen már koalíciós-kormány fog szerepelni. Még pedig *Andrássy Gyula* gróffal élén. *A katonai kérdések több részét ezuttal kifogják kapcsolni.* A király azonban nem zárkozik el a felségjogok alkotmányos megvitatásától.

A vezérőlbizottság ülése.

A vezérőlbizottság ma délután öt órakor tartott ülésében egyhangú határozattal kimondotta, hogy: a legteljesebb bizalommal viseltetik azon vezérpolitikusok iránt, akik a király elé fognak járulni. Ez a bizalom és ragaszkodás kizárja, hogy a négy nagyszerű politikusnak szükkörű utasításokat adjanak.

Kossuth és a korona.

Kossuth Bécsből egyenesen Makóra utazik, ahol mint hívei mondják, fontos politikai kijelentéseket fog tenni. Kossuth több esti lap munkatársának igen fontos nyilatkozatot tett.

Hangsúlyozta, hogy az uralkodóval megkívánja értetni a magyar nemzet ősi lojalitását. A nemzeti jogokért folytatott öntudatos, következetes harc nem ellentétes a királyhűség fogalmával. A nemzet igyekezni fog, hogy a királynak kezére járjon a megoldásban, viszont azonban az uralkodó is hajoljon a nemzethez s ismerje meg még jobban a magyar nép érzelmi világát.

A korona engedjen, a nemzet közeledjen.

Gautsch és a magyar válság.

Budapest, szept. 21. (Saját tud. táv.) Gautsch két osztrák képviselővel hosszabban tárgyalt a magyar válságról, amelynek megoldása ele kedvező kilátásokkal tekint.

Bünpörök a Zeysig-ügyből.

Budapest, szept. 21. (Saját tud. táv.) A nagy port fölvert berlini röpiratból nemkevesebb mint harminczhárom bünpör keletkezett.

Kilépés a szabadelvüpartból.

Budapest, szept. 21. (Saját tud. táv.) Egy képes estilap értesülése szerint *Karácsonyi Imre* gróf kilépett a szabadelvüpartból. Egy hivükkel tehát ismét kevesebb, egy csalódásukkal újra több.

Visszatartott öregbakák.

Budapest, szept. 21. (Saját tud. táv.) A harmadik évüket kiszolgált katonák most hazamehetnek ugyan, de csak rövid szabadságra, aztán vissza kell jönniök. Példa rá a Budapesteni állomásozó 44. gyalogezred, melynek harmadéveseit már azzal bocsátották el, hogy kis idő multán vissza kell térniök.

A herkulesfürdői erdő égés.

Budapest, szept. 21. (Saját tud. táv.) A tűz ijesztoen harapozik tovább. A fürdő mögött folyó Cserna fölött 800 holdnyi erdőterület egész hosszában ég. A tűz a gyulékony sziklákon igen veszedelmes mérveket ölt és pusztulással fenyegeti a Ferencz József-udvart, valamint a görög templomot. A közönség egész nap a borzalmasan szép látványt szemléli és várakozáson fölül nyugodt.

Tél Máramarosban.

Budapest, szept. 21. (Saját tud. táv.) Máramaros-Szigetről jelentik, hogy a máramarosi havasok mind hóval vannak borítva. E hó 16-án nagy zivatar, villámlás és égháboru volt, mely után az idő nagyon hidegre változott.

Segély a kalabriaiaknak.

Budapest, szept. 21. (Saját tud. távirata.) A székesfőváros tanácsa Halmos polgármester előterjesztésére a földrengés sulytotta kalabriaiaknak 20000 korona segélyt szavazott meg.



REGÉNYCSARNOK.



Szomszéd kishojtárja.

12.

— Elbeszélés. —

Írta: Akhandez István.

A többit már nem hallotta, csak az maradt meg emlékezetében, kedvét elvesztette, hiányát érezte valaminek, de nem tudta minek Komor, elégedetlen volt sorsával, Klári az elégen túl szerette, előbb csak szépen akarta felvidítani; később szemrehányásokat tett neki.

Ebből aztán kezdődtek apró összeszólalkozások, András egyszer elkeseredésében feltette magában, hogy elmegy valahová egykicsit, — hogy féltse az asszony!

Délután elindult gyalog ki a tanyára, hogy a feles kukoricza osztásnál ott legyen, mondta ugyan Imre gazda — majd ki megyek én fiam! csak te maradj. Nem engedte, üzte valami menni kellett: más kifogása nem volt, hát ebbe kapaszkodott.

Mintha üzték volna ugy sietett, talán meg se áll a tanyáig, ha Ördög Jóskaival nem találkozik, ezt meg valósággal az ördög hozta elébe nem tudta kikerülni: már messziről kiabált.

András komám! — az árgyélusát de nagyon loholsy! Megse látod a szegény embert mán no? — Hova igyekszel ojjan nagyon?

— Megyek czimbora a tanyára!

— De jó dolgod is van! — No, nem ojjan siatós az, — gyere mán be egykiceit a

„Gerendásba”, mert szomjas vagyok, — meg oszt' diskurálunk egykicsit!

— Ej-ej komám! mán egész elfelejtkezél a régi pajtásról mi? — Hogy megasszonyosdátál mióta nem találkoztunk, pedig már egy éve annak ha elnem múlt!

— Tudod András komám, — de sokszor kerestelek a régi helyeinken, — mijjen jó eltvornyáztunk néha együtt.

— „Néha” — sohajtott fel András akkor még jó dolgunk volt.

— Na csak ne tetesd magad komám! akkor jó dolgunk volt — szolt Jóska letelepedve a keresztlábu asztal mellé. Most még kutya bajod ugy-e?

— Volt eszed komám, hogy faképnél hagyad Magdát oszt' elvetted Klárit! — Magdának nem volt más csak a szépsége, — szép mán ahogy gondoljuk. — Én tudom nem venném el, mégha gazdag volna is félnék tőle komám, hogy összetörik.

— A mult héten láttam jaj, András ne nézd meg!

— Atlát rajta az ember ojjan az most mint az árnyék! — Nem parasztembernek való no. — Isten ugyse, félttem a szemébe nézni, minden vétke eszébe jut az embernek, ha rá néz.

— Nem parasztlánynak való az a selyem termései, a te feleséged igazán többet ér! — Nem olyan nyápicz vékonyság, egészséges, az Isten is egymásnak teremtett beneteket!

— Mondom András komám, okos ember voltál!

— Elvettél egy módos lányt, — hát minek is legyen két koldusból egypár nem igaz? Mán csak én is ugy teszek mint te komám! — Elveszem a Csordás János lányát nem ojjan gazdag mint a te feleséged, de még is csak van valamicskéje.

Mondhatatlan rosszul érezte magát András, a Jóska pajtás dicséietére, ennyire még soha nem érezte magát neggyalázva, mint most. Nem volt egy szava, mivel menrse magát.

Szeretett volna már szökni Jóska cimborától, de nem mert, félt, hogy leolvassa arczáról a szégyent. Mit tett? Ivott, hogy feledjen megöli baját, — ha egy órára is. Kedvet mutatott régi pajtása előtt, ne lássa, ne tudja az, hogy neki baja van.

Ittak veszettül, Ördög Jóska tökéletesen elázott, András is ittas volt de ő jobban győzte. Jóska lefektették az ivóban subájára, ő pedig elindult ki a tanyára...

Jól eső szél csapta meg az arczát, mikor a szabadba lépett, ha egy kicsit józanabb lett volna, hát megy egyenesen a tanyára. De ami kis esze megmaradt a nagy gondolkozásban, azt is elvesztette most.

— Ehl! — gondolta, elmegy megnézi Magdát, hogy lássa csak megegyszer, ha az ablakon keresztül is.

Megfordult és megkerülte a falat, hogy valaki észre ne vegye s a felsővégi kertek alatt odaért Magdáék kertje alá. Magda öreg nénjének a háza pedig csak az tucza felől volt bekerítve, — szegény asszonyé nincs mit féltene.

András óvatosan ment végig a kis elhagyott kerten, egész a ház sarkáig: észrevette hogy a szobában ég a mécses, hát arra tartott. Hogy a ház sarkához ért, az éppen feljövő holdvilágnál szétnézett.

És ekkor észre vett egy ablakot, a tornác előtt ülni, arca András felé volt fordulva.

Hogy is mondta csak, Ördög Jóska? — komám ne nézd meg azt a lányt! — Ej Ej, Baltás András! kár volt ide jönni ugy-e?

Mikor meglátta, egyszer kijózanodott; elmúlt minden mómora, — csak azt a fehér arcu lányt látta ülni ott, mozdulatlanul.

— Nem tudni, mi lelte Andrást? Nem tudott soká oda nézni, elhuzódott óvatosan, — tántorgott szédült. Ment egypár lépést, s lerojgott a ház hátamegett össze rakott rózse kötegre és sirt. Sirt hoszszan, szagotott hörgéssel, könny nem jött a szemébe csak égtek mint a tűz.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Bulgária és az import.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszternek 732. 1905. számú leiratára való hivatkozással a nagyvárad kereskedelmi és iparkamara tudomására adja, hogy „Bulgária nagy szigorral alkalmazza új védjegy-törvényének rendelkezéseit, főleg a külföldről importált árukat és ezek jelzéseit illetőleg.

Ennek újabb igazolására és az érdekelt köröknek mihez tartása végett feleltilti a miniszter leiratában azon esetet, hogy az egyik bolgár vámhivatal egy bécsi cégnek tinta gyártmányait azért, mert a tintát tartalmazó üvegekben, a törvény által megkövetelt adatok t. i. suly, mennyiség és ürtartalom feltüntetve nem lettek, nem csak, hogy elkobozta, hanem a beviteli cég ellen a bünvádi eljárás megindítása iránti lépéseket megtette. Diplomáciai képviselőnkől vett értesülés szerint, az esetben, ha a nevezett bécsi cég nem tudná jóhiszeműségét igazolni, akkor alig ha fog a büntetésből menekülni. Hasonló esetek a közelmúltban gyakran fordultak elő, s ezek bizonyára a legnagyobb óvatosságra intenek annyivalis inkább, mert a bulgár kormány egyáltalában nem hajlandó a külföldieknek oly cselekményeiket, vagy mulasztásokat elnézni, melyek az említett törvény rendelkezéseit sértik. Ezért ismételt felhiva a kamara az érdekelték figyelmét az új bulgár védjegy-törvény s végrehajtási utasításnak rendelkezéseire, különösen hangsúlyozván, hogy cognac, bor, likör, tinta, pecsétviasz, gummi, gyufa, kőolaj, és czérnaneműek csakis védjegy alatt vihethők be Bulgáriába, még pedig olyan védjegy alatt, mely az illető áru minősége, mennyisége, sulya, térfogata és származása tekintetében a valóságnak megfelelő és pontos adatokat tartalmaz.

A gabonátözsde határideje.

Budapest, szept. 21.

Buza okt. — — — —	15.78
Rozs okt.-re — — — —	12.82
Tengeri április 1906. — — — —	16.50
Zab ápr. ra — — — —	12.12
Repeze aug.-ra — — — —	24.90

Értéktözsde.

Budapest, szept. 21.

Osztrák hitelrészvény — — — —	669.25
Magyar hitelrészvény — — — —	782.75
Leszámítoló bank — — — —	474.—
Rimamurányi — — — —	588.—
Osztrák-m. államvasuti részvény — — — —	675.—
Közuti vasut — — — —	572.—
Városi villamos vasut — — — —	314.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1905 szept. 21-én.

Magyar aranyjárdék 4% — — — —	1.16
Magyar koronajárdék 4% — — — —	97.75
Magyar koronajárdék 3 1/2% — — — —	88.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4% — — — —	975.0
Horváth-szlavon földtehermentesítési kötvény — — — —	97.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölesön — — — —	221.—
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölesön — — — —	166.—
Osztrák járdék papírban — — — —	100.30
Osztrák járdék ezüstben — — — —	101.20
Osztrák járdék aranyban — — — —	119.50
Osztrák korona járdék — — — —	100.55
1860. oszt. államsorsjegyek — — — —	162.—
Osztrák-magyar bankrészvény — — — —	16.45
Magyar hitelbank részvény — — — —	803.75
Osztrák hitelbank intézeti részvény — — — —	685.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény — — — —	677.50
20 frankos arany (Napolendor) — — — —	19.04
Német birodalmi márka — — — —	117.37
London vista — — — —	239.75
Páris vista — — — —	952.74
20 márkás arany — — — —	23.47

SZERKESZTŐI PÓSTA.

Sinopeus. (Helyben.) Hoszszas hallgatása után szives örömmel üdvözljük. A mostani helyzet éppen elég tárgyat nyújt hasonló érdekes és élvezetes politikai elmélkedésekre.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Árverési hirdetemény.

Nagyvárad város tanácsától nyert megbízás folytán a Külváros részen Madár és Kápolna-utcák sarkán levő üres telek eladása céljából 1905. évi október hó 19-ik napján d. előtt 9 órakor a városház bizottsági termében nyilvános árverést fogok tartani.

Árverés alá kerülő telek 434 négyszögméter tesz ki a városi mérnöki hivatal által készített térrajz szerint, s kikiáltási ára négyszögméterenként 2 korona — vagyis összesen 868 korona.

Bánatpénzül a kikiáltási ár 10 §-a szolgál, mely árverelőik által az árverés megkezdése előtt alulírott küldöttségi elnök kezéhez készpénzben, vagy óvadékképes érték papírban teendő le.

Az árverésre bocsájtott fenti ingatlanra vonatkozó helyszínrajz és az árverési feltételek alulírott hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők s ugyan ott felvilágítások kaphatók.

Árverelni szóval vagy írásban zárt ajánlat utján lehet, a fent kitett határidőig a szóbeli árverés megkötése előtt adhatók be s ezekhez az előírt bánatpénz vagy ennek a városi pénztárba történt letételét igazoló letéti jegy is csatolandó s árverelő zárt ajánlatában világosan kitenni köteles, hogy az árverési feltételeket, helyszínrajzot ösmeri s azokat magára nézve kötelezőknek elfogadja, szóbelileg árverelő az árverés megkezdése előtt az árverési feltételeknek ugyanezen körülmény ösmerése végett aláírni tartoznak.

Árverelőt tett ajánlata azonnal ellenben Nagyvárad város közönségét csakis az árverés eredménye felett hozandó határozatának jogerőre emelkedésével kötelezi.

Nagyvárad, 1905. szeptember hó 19-én.

Komlóssy József,

jog- és gazdaságügyi tanácsnok, küldöttségi elnök.

„Nagyvárad Hitebank“

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi időtartamra a legolcsóbb kamatláb és a legelőnyösebb feltételek mellett

törlesztéses jelzálogkölcsonöket nyujt,

amelyeket a legrövidebb idő alatt folyósít. Kölcsonkérő részről hiteles telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg községi becsü-bizonyítvány mutatandó be. Drágább kamatozású kölcsonöket bélyeg és illeték-mentesen convertál.

Elfogad betétkönyvecskékre és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett 5%-os kamatot összeg után

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat

Értékpapírok, ékszerék és terményekre előleget ad.

Az igazgatóság.

Uj sirkeritési osztály!

Grünwald Jenő

épület- és műlakatos

Nagyvárad, Uri-utca 39. (Saját ház.)

Telefon szám 434.

Vízvezetékek és csatornázások.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, miszerint 12 év óta fennálló elsőrendű épület- és műlakatos-műhelyemben egy külön osztályt létesíttem

kizárólag sirkerítések

készítésére, melyben eredeti minták, a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelűekig készületben vannak, továbbá vagy 2000-féle mintarajz áll a n. é. közönség rendelkezésére, melyből tetszés szerint választhat.

Az árak tekintetében pedig a legolcsóbb vagyok.

Költségvetéseket ingyen készítek.

A n. é. közönség eddigi bizalmát megköszönve, kérem ez új vállalatomban is szíves pártfogását, vagyok

1185. kiváló tisztelettel

Grünwald Jenő,
épület- és műlakatos.

Uj rendszerű aszfaltalaku takaréktűzhelyek.

Mindennemű lakatos munkák és javítások

Uj üzlet.

Tisztelettel van szerencsém értesíteni a mélyen tisztelt vevőközönséget, hogy helyben a

Fő-utczán

ujjonnan épült Stern-palotában, a Széchenyi-szállodával szemben egy

fűszer-, csemege- üzletet nyitottam.

Hol is mint városunkban jelenlegi vállalatom hézagot pótló intézmény, amennyiben főelvem a legkisebb bevásárlásnál is a nagybani árakat alkalmazni a legfinomabb elsőrendű áruk és pontos előzékeny kiszolgálás, amidőn is kegyes támogatásukért esedez

mély tisztelettel:

Blaha Istvánné.

Helybelyi megrendelések azonnal házhoz küldetnek, vidékiek díjtalan csomagolással vasúthoz szállítva.

HIRDE T É S E K

jutányos árban

felvétetnek

a

„TISZÁNTÚL”

kiadóhivatalában.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

értesíti a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legfeljebb 3-4 watt fogyasztással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér**, hó nályos (matt), színes fényképész-lámpák és mindennemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **nerst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyertyánként 1-5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett.

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

villamosvilágítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett.

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetések ingyen.

Kész női és leányka

ruhanemű áruház.

A tisztelt szülők figyelmét bátrak vagyunk felhívni, hogy itt még nem létező **kész női és leányka gyermekruha** üzletet nyitottunk, **Zöldfa-utczán, a (Zöldfa-étterem mellett)**

Az őszi és téli idényre a legizlésebb leányka ruhák, női szövet és **selyem blusok**, pongyolák, a legujabb divat szerinti szövet aljak, cloth, batiszt, és **selyem jouponok**, női és leányka reform kötényekbeni raktárunkat, a mely a maga nemében egyedül áll, becses látogatásukkal megtisztelni sziveskedjenek.

Gyászruhákat tartunk állandóan raktáron.

Mérték utáni rendeléseket elfogadunk vidéki rendeléseket azonnal szállítunk.

Kiváló tisztelettel

Weber Testvérek

Nagyvárad,

Zöldfa-utca, (Zöldfa-étterem mellett.)

Kiadó lakás.

A Nagypiacz-téren, Mandel-féle házban 4 utcazi szoba s a hozzá tartozó mellékhelyiségekből álló emeleti lakás **1905. november 1-re kiadó.**

Értekezhetni a »Polgári takarékpénztárnál« Kossuth-utca 4 szám. 1262.

Megbízható és szorgalmas

ügynökök

olyan vidékről, a hol a **szőlő megerem** és szőlőmiveléssel foglalkoznak és a hol a filoxera pusztításait már megkezdette, vagy pedig a hol szőlő ültetéssel foglalkoznak: szép, állandó és biztos mellékkeresetre tehetnek szert, ha címüket közlik **Hegyi Lajossal Budapest, Király utca 13. I.** 1303.

H i r d e t m é n y.

Biharmegyei Takarékpénztár zálogháza

szeptember hó 22-én

árverést tart.

Felkéretnek a zálogjegy tulajdonosok jegyeik rendezésére.

Biharmegyei Takarékpénztár